

Fővárosi Ítéltábla
mint másodfokú bíróság
1.Mf.31.284/2020/4.

A Fővárosi Ítéltábla, mint másodfokú bíróság dr. Mosonyi Csaba és Társa Ügyvédi Iroda (felperesi képv. címe) által képviselt **felperes neve** (felp. címe.) **felperesnek**, a Havasi és Karczub Ügyvédi Iroda (alperesi képv. címe) által képviselt (beavatkozó címe) **beavatkozó** által támogatott, és a Vörös József Ügyvédi Iroda (alperesi képv. címe) által képviselt **alperes neve.** (alperes címe.) **alperes** ellen kártérítés iránt indított perében a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 84.M.1093/2016/70. számú ítélete ellen, az alperes 72. számú fellebbezése folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 150.000 forint (százötvenezer) + ÁFA másodfokú perköltséget, valamint az államnak - külön felhívásra - 800.000 forint (nyolcszázezer) fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság által megállapított ítéleti tényállás

- [1] A felperes az alperes jogelődjével a ... **kft.**-vel állt munkaviszonyban 2006 decembere óta biztonsági őrként. A jogelőd munkáltató 2015. december 31-én jogutódlással megszűnt, jogutódja a alperes neve. A felperes feladatát képezte többek közt a vasúti sínek mentén húzódó kábelek visszatérően jelentkező lopásának felderítése, megakadályozása, visszaszorítása, úgyszintén a kijelölt pályaszakaszon lévő pályatartozékok, berendezések fokozott ellenőrzése és védelme.
- [2] A felperes a ... Pályaudvaron 2014. november 1-jén teljesített biztonsági őrszolgálat közben 18 óra 45 perckor a ... elágazás és ... állomások között az E6. számú vágány 29+60. szelvénye mellett gyalogosan közlekedett a jármű közlekedési irányát tekintve a bal oldalon. A látási viszonyok a sűrű köd miatt rosszak voltak. A felperes mögött kb. 40 km/h sebességgel haladó mozdony vezetője ugyan észlelte a láthatósági mellényben haladó felperest, de a kürtjelzéstől a megijedés elkerülése végett eltekintett. A mozdony hátulról elütötte a felperest, aki a vágány mellett lévő, mélyebben fekvő fás, bokros területre esett. A baleset következtében életveszélyes állapotba került, a kórházba szállítását követően állapotát stabilizálták. A munkáltató a balesetet elismerte üzemi balesetnek a 2014. december 30-án kelt határozatával.
- [3] A felperes baleseti táppénzben részesült 2014. november 1. napjától 2015. október 31. napjáig, majd a Megyei Kormányhivatal a 2016. május 23-án kelt 30080152015 számú határozatával 2015.

november 1. napjától baleseti járadékot állapított meg részére. Ezt követően a ... Megyei Kormányhivatal a 2016. szeptember 16-án kelt 80-2-03469/2016/5. számú határozatával 2016. július 30. napjától rokkantsági ellátást állapított meg a felperes részére és rögzítette, hogy egészségi állapotának mértéke 15%.

A felperes keresete, az alperes és a beavatkozó ellenkérelme

- [4] A felperes a keresetében 10.000.000 forint sérelemdíj iránti követelést terjesztett elő az alperessel szemben. Előadta, hogy az ütközés miatt a medencecsontja eltört, a feje tetején betört, ettől egy komoly nagy agyi duzzanat keletkezett, az eszméletét is hetekre elveszítette, féloldali bénulása történt, megsérült a lépe, vékonybele, ágyéki csigolyatörése, bordatörése, lapockatörése keletkezett, gyomra bevérzett. Önálló életvitelre képtelen, munkavégzésre alkalmatlannak érzi magát, a baleset óta rendszeresen és visszatérően szédül, mozgásában lelassult és korlátozottá vált. Beszéde a balesettel okozati összefüggésben megváltozott. Korábban tagoltan és érthetően kommunikált, ma pedig nehezen érthetően beszél. A baleset előtt 120 kg súlyú volt, izmos, kisportolt testalkattal rendelkezett, azóta 88 kg-ra fogyott le, nem tud sportolni, mozogni, fizikai munkát végezni. Beszűkült életvitele okán nem keresi az emberek társaságát. A ház körüli munkák elvégzésében a baleset óta nem tud részt venni szédülése és gyenge fizikai állapota miatt. Olvasási nehézségekkel és értelmezési problémákkal küzd, nem tud megfelelően koncentrálni.
- [5] Az alperes az ellenkérelmében, és az alperes pernyertessége érdekében a beavatkozó a kereset elutasítását kérte. Hivatkozott arra, hogy a munkabaleseti jegyzőkönyv a baleset személyi tényezőjeként a munkavállaló figyelmetlenségét említi, valamint rögzíti a baleset okaként, hogy a felperes elsodrasi határon belül haladt a pálya mentén, a baleset a sérült figyelmeőbb magatartásával elkerülhető lett volna. Előadta, hogy a munkavállaló a vasúti veszélyekre bizonyíthatóan munkavédelmi oktatásban részesült. A felperes nem tartotta be a munkáltató egyértelmű utasításait, amelyeket a Járőrutasítás rögzített. Ennek 4. pontja értelmében a járőrszolgálatot úrszelvényen, elsodrasi határon kívül kell ellátni. Hivatkozott továbbá az alperes ... Osztálya által felvett jegyzőkönyv tartalmára, amely szintén az úrszelvényben való tartózkodást jelöli meg a baleset okaként. Álláspontja szerint a fenti körülmények alapján a munkáltató mentesül a felelősség alól. A kereset jogalapján túl annak összecszerűségét eltűzottnak és megalapozatlannak találta.

Az elsőfokú bíróság ítélete

- [6] Az elsőfokú bíróság kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 10.000.000 forint sérelemdíjat, valamint 300.000 forint perköltséget.
- [7] Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a felperes azért nem tudott az elsodrasi határon kívül, illetőleg a töltés aljában haladni, mert a növényzet és a terep azt nem tette lehetővé. Az alperes abban a körben, hogy a jogelőd munkáltató milyen intézkedéssel vagy jelzéssel élt az alperes felé, a növényzet karbantartására vonatkozóan, annak érdekében, hogy a munkáltató ellenőrzési feladata munkavédelmi szempontból szabályszerűen ellátható legyen, tényállást nem adott elő, bizonyítékot nem bocsátott rendelkezésre. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint figyelemmel arra, hogy az alperes e tárgyban nem tett bizonyítási indítványt, ezért ezen körülményt a munkavédelmi rendszer megfelelő kidolgozása és működtetése szempontjából alperesi mulasztásként, hiányossággént értékelendő.

- [8] Az elsőfokú bíróság rámutatott arra, hogy a munkáltatónak az ellenőrzési körében számolnia kell a szabályos munkavégzést akadályozó tényezőkkel, ezért kifejezetten szabályoznia szükséges, hogy a munkavállalónak hogyan kell eljárnia abban az esetben, ha nem tudja a munkavédelmi szabályok betartásával ellátni a feladatát. A munkáltatónak objektíven meg volt a lehetősége arra, hogy ráhatással bírjon ezen körülményekre. Az elsőfokú bíróság nem találta aggálytalanul megállapíthatónak, hogy a munkavédelmi rendszer megfelelő kidolgozása és működtetése megtörtént. Ennek körében hiányosságként értékelte, hogy a Munkavédelmi Szabályzat VI. fejezetének 1.1. pontjában hivatkozott Szolgálati Utasítást, amely a vágányokon történő átjárás szabályairól szól, az alperes nem csatolta. Ugyancsak nem nyilatkozott a munkáltató arra vonatkozóan, valamint bizonyítékot sem csatolt, hogy a munkavédelmi kockázatértékelésben jelzett veszélyek felmérése érdekében milyen megelőző, kockázatcsökkentő intézkedéseket tett ez ügyben, tekintettel arra, hogy a kockázatértékelés tartalmazta, hogy a vasúti pályán, illetve a pálya mentén való közlekedés munkabaleseti kockázatot jelent, amellyel kapcsolatos veszélyeket fel kell mérni és az azt megelőző, kockázatcsökkentő intézkedéseket meg kell tenni.
- [9] A munkavégzés ellenőrzése kapcsán az alperes hivatkozott 27/1998. (VI. 10.) BM rendeletre, mely szabályozza az előjáró kötelességeit és az ellenőrzés rendjét. A Rendelet szerint az őrség ellenőrzésére az őrségparancsnoknak havi ellenőrzési tervet kell készítenie, majd erről pedig írásos jelentést. A bíróság felhívására azonban ilyen dokumentumokat nem csatolt az alperes és további nyilatkozatot sem tett ezen kérdésben.
- [10] A hangjelzés elmulasztásával kapcsolatban az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a mozdonyvezető nem a jogelőd munkáltató, hanem a ... Zrt. munkavállalójaként járt el, ezért a hangjelzés elmulasztása, mint szabályszegő magatartás a felperes munkatársának magatartásaként, és a munkáltató ellenőrzési körébe tartozó körülményként nem vehető figyelembe. Utalt azonban arra a bíróság, hogy a jogelőd munkáltató és a mozdonyvezető munkáltatója egyazon cégcsoporthoz tartoztak, amely cégcsoportnak komplex módon, valamennyi hozzá tartozó cégre kiterjedően szükséges a munkavédelmi szabályrendszerét összehangolni, amely kötelezettség megfelelő teljesítése azonban jelen pernek nem tárgya. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint mindazonáltal ez nem elegendő a felelősség alóli mentesüléshez, mert annak további, konjunktív feltételek is szükségesek. Az Mt. rendelkezése szerint ugyanis az ellenőrzési körön kívül eső körülmény is csak akkor adhat alapot a felelősség alóli mentesülésre, ha azzal a munkáltatónak nem kellett számolnia és nem volt elvárható, hogy a munkáltató a körülmény bekövetkezését elkerülje vagy a kárt elhárítsa.
- [11] A bíróság a fentiek alapján megállapította, hogy a munkáltató a növényzet karbantartásához szükséges jelzések és intézkedések kezdeményezésének elmulasztásával nem biztosította a felperes számára a megfelelő munkavégzési körülményeket, továbbá a munkáltató által kialakított hiányos munkavédelmi szabályrendszer és az utasítások nem elégséges mértékű kidolgozottsága, úgyszintén a szabálytalan munkavégzési gyakorlat ellenőrzésére és kiküszöbölésére irányuló munkáltatói intézkedések elmulasztása, valamint a mozdonyvezető szabályszegése kizárják a munkáltatónak a Munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (Mt.) 166. § (2) bekezdésének a) pontja szerinti mentesülését, figyelemmel arra, hogy ezen körülmények a baleset okaiként a munkáltató ellenőrzési körébe esnek, illetőleg azokkal a munkáltatónak számolnia kellett.
- [12] A felperesi magatartással kapcsolatban megállapította, hogy tény, hogy a károsultnak volt közreható magatartása a baleset bekövetkezésében azáltal, hogy a tilalom ellenére az úrszelvényen, illetőleg az

elsodrási határon belül tartózkodott. A bírói gyakorlat azonban szigorítóan értelmezi a károsult kizárólagos magatartását, annak körében objektív elháríthatatlanságot követel meg.

- [13] Az ellenőrzési körbe tartozó körülmények ismertetése során levezetettek alapján azonban megállapítható, hogy a munkáltatónak volt a lehetősége arra, hogy befolyásolja az ok keletkezését, kiküszöbölését, még sem élt azzal.
- [14] Az elsőfokú bíróság elutasította az alperes és a beavatkozó bizonyítási indítványát, amely igazságügyi munkavédelmi szakértő kirendelésére, illetőleg helyszíni szemle lefolytatására irányult. Az igazságügyi munkavédelmi szakértő kirendelésének a perben akkor lett volna helye, ha a munkáltató bizonyította volna, hogy utasításai egyértelműek, kellően konkrétak voltak, és a szabálytalan gyakorlat kiküszöbölése és ellenőrzése megakadályozása körében mindent megtett, ami tőle elvárható. A helyszíni szemle lefolytatása egyrészt szükségtelen, másrészt eredménytelen is lett volna. A baleset időpontját követően több évvel megvalósított szemle során nyilvánvalóan nem lehetett volna érdemben rekonstruálni a baleset körülményeit.
- [15] A kereset összecszerűsége kapcsán az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a perbeli balesetben a felperesnek az egészséghez való joga sérült. A ... számú szakvéleménye rögzítette, hogy a felperes a baleset során ún. polytraumatizációt szenvedett (koponyatörés, agyzúzóadás, ágyéki csigolyatörés, bordatörés, sérüléses eredetű vér- és légmellkas, lépsérülés, vékonybél-sérülés, koponyaűri vérzés, lapocka és medencetörés, szeméremízület szétválás, belfodorszakadás). E sérülésekkel oksági összefüggésben a felperesnél maradandó fogyatékoság, súlyos egészségromlás következett be, amely számszerűen 85%-os, végleges, kizárólag baleseti egészségkárosodásnak felel meg.
- [16] Az elsőfokú bíróság elutasította az alperesnek az orvosszakértői vélemény kiegészítése iránti indítványát figyelemmel arra, hogy az ízérzékelésre vonatkozó részletesebb vizsgálat a felperes egészségkárosodásának teljes mértéke szempontjából olyan kicsi súllyal esik számításba, hogy a teljes egészségkárosodást csekély mértékben befolyásolja. A bíróság ennek tisztázása, és így a per elhúzása nélkül is arányban állónak tartotta a felperes 10.000.000 forint összegű sérelemdíj iránti igényét. A bíróság a felperes összecszerű keresetének vizsgálata során értékelte továbbá **M.A.** tanú, valamint **H.O.** tanú vallomását a felperes életminőségének gyökeres megváltozása kapcsán, megerősítve a szakvélemény által is alátámasztott megállapításokat például a felperes beszédhibája, értési nehézségei, fizikumának megváltozása, beszűkült életvitele körében.

Fellebbezés és fellebbezési ellenkérelem

- [17] Az ítélet ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben elsődlegesen az elsőfokú ítélet megváltoztatását és az alperes marasztalását kérte 5.000.000 millió forint összegben. Másodlagosan az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és új eljárásra utasítását kérte.
- [18] Előadta, hogy az elsőfokú bíróság nem értékelte a peranyag részét képező, a Budapesti Rendőr-főkapitányság Közlekedésrendészeti Főosztály Közlekedésbaleseti Osztály munkatársai által készített 19. és 20. számú fényképfelvételeket, melyeken a mozdony szélén a felperes vérnyma látható.

- [19] Álláspontja szerint az a bírósági megállapítás, miszerint a jogelőd munkáltató a növényzet karbantartásához szükséges jelzések és intézkedések kezdeményezésének elmulasztásával nem biztosította a felperes számára a megfelelő munkavégzési körülményeket, iratellenes. Ebben a körben hivatkozott **B.Z.** tanú előadására, aki úgy nyilatkozott, hogy a terület nemrég volt irtva és karvastagságú csonkok heverték a helyszínen. Ebből a nyilatkozatból megállapítható, hogy az alperesi jogelőd biztosította vagy biztosította a növényzet kivágását. A növényzet irtását igazolják a peranyag részét képező BRFK munkatársai által készített fényképfelvételek is. Sérelmezte, hogy **F.Cs.** tanúvallomásából az elsőfokú bíróság nem idézte az indokolásában, miszerint a tanú a járőrözés szempontjából alkalmasnak ítélte meg a töltés felső részét, de már elsodrasi határon kívüli sávon való közlekedést. A felsővezeték tartóoszlopánál a padka felső része biztonságos volt a munkavégzés szempontjából. Hivatkozott M.I. tanúvallomására is, aki csak vélelmezte, hogy mit kellett a felperesnek ellenőriznie, biztos ismeretekkel nem rendelkezett a helyszínnel kapcsolatban.
- [20] Az alperes álláspontja szerint a Munkavédelmi Szabályzat tanulmányozása olyan mértékű, illetve mélységű szakismeretet kíván, amellyel a perbíróság nem feltétlenül rendelkezik. A munkavédelmi kockázatértékelés vonatkozásában előadta, hogy annak nem a munkavállalók az elsődleges címzettjei, hanem a cégek munkavédelemmel foglalkozó szakemberei és a vezető tisztségviselő munkáltatók, akik a szükséges intézkedések megtételére kötelesek. Előadta, hogy a munkavédelmi szakértő kirendelés alapján megtudta volna állapítani a munkavédelmi szabályzatok helytállóságát.
- [21] Hivatkozott arra, hogy a felperes oktatásban részesült mind az úrszelvény, mind az elsodrasi határ, mind pedig a sínek közötti közlekedés szabályairól. A helyszíni szemlével kapcsolatban előadta, hogy annak elrendelése során megállapítást nyerhetett volna, hogy a baleset bekövetkezésének helyén, vagy annak 50-100 méteres távolságában volt vagy nem volt váltó, amit ellenőriznie kellett volna a felperesnek, valamint a töltés felső szélén a gyalogos közlekedés lehetősége biztosított volt-e az elsodrasi határon kívül. Egyetértett azon ítéleti megállapítással, hogy **B.Z.** mozdonyvezető szabályszegő magatartását a munkáltató ellenőrzési körébe tartozó körülményként nem lehet figyelembe venni.
- [22] A kármegosztás vonatkozásában hivatkozott arra, hogy az mindenképpen indokolt lett volna az irányadó bírói gyakorlat szerint. A felperes 2006. december óta dolgozott, mint fegyveres vasútőr, ennek megfelelően ismerte, ismernie kellett a munkavégzésből fakadó kockázatokat, a vasúti pálya melletti közlekedés szabályait. A vágányon - úrszelvényben - való párhuzamos közlekedés tilalmazott volt, melyről oktatásban is részesült.
- [23] A sérelemdíj összegét eltúlzottnak tartotta, figyelemmel a felperes életkorára, családi állapotára, miszerint nőtlen, gyermekeket nem kell eltartania. Ezzel kapcsolatban hivatkozott a BH.2009.123. számú jogesetre, mely esetben 24 éves korban 67%-os munkaképesség-csökkenést okozó munkahelyi balesetnél, munkavállalói közrehatás alapján, a munkáltatóra terhesebb 25-75 %-os kármegosztás alkalmazásával nem vagyoni kártérítés címén 10.000.000 forint megfizetése iránti kereset alapján 7.000.000 forintban marasztalta a bíróság a munkáltatót.
- [24] Előadta, hogy az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékokat és tanúvallomásokat tévesen és hiányosan vette figyelembe az ítélet hozatala során, bizonyítási eljárást az alperes indítványa

ellenére nem folytatta le. Továbbra is fenntartotta a helyszíni szemle megtartására, és a munkavédelmi szakértő kirendelésére vonatkozó bizonyítási indítványait.

- [25] Az alperesi beavatkozó az előkészítő iratában előadta, hogy a kereseti kérelem 16.000.000 forint követelésről szólt, míg az ítélet 10.000.000 forint megfizetésére kötelezte az alperest, ezért ebben a körben az ítélet kiegészítésének van helye. A beavatkozó egyebekben az alperesi fellebbezéssel egyetértett.
- [26] A felperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását és az alperes másodfokú perköltségben való marasztalását kérte. Előadta, hogy az elsőfokú bíróság széleskörű bizonyítási eljárást folytatott le és a bizonyítékokat egyenként és összességében is megfelelően értékelte. Előadta, hogy az alperes az üzemi baleset tényét a 2014. december 30-án kelt határozatával elismerte, így mentesülésre kizárólag az Mt. 166.§ (2) bekezdésének a)-b) pontja alapján lett volna lehetősége. A felperes teljeskörűen egyetértett az elsőfokú bíróság oktatás, munkavédelmi szabályrendszer tekintetében foglalt megállapításaival.
- [27] Hivatkozott arra, hogy a munkavédelmi szakértő kirendelése teljes mértékben szükségtelen lett volna. Az elsőfokú bíróság a becsatolásra került munkavédelmi iratok értékelését kellő mértékben elvégezte, azokat jogilag kell értelmezni, teljesen szükségtelen, az eljárás további indokolatlan elhúzásához vezetne a munkavédelmi szakértő bevezetése.
- [28] A kártérítés mértékével kapcsolatban előadta, hogy a felperes munkaképessége mindösszesen 15%-os, így esélye sincs, hogy a munka világában el tudjon helyezkedni. A felperes teljesen más emberré vált az őt ért súlyos balesettel okozati összefüggésben. A baleset 51 éves korában következett be, fizikai ereje teljében. Jelenleg is még középkorú ember, aki, ha nem következett volna be a baleset, mindenféle szakképzettségének megfelelő munkát el tudna látni. Jelenleg rokkantsági ellátásban részesül, időközben elvesztette a szüleit és magára hagyatva folytatja napi életét és a bekövetkezett egészségkárosodással összefüggő küzdelmet.

A másodfokú bíróság döntése és jogi indoka

- [29] Az alperes fellebbezése nem alapos.
- [30] A másodfokú bíróság megállapította, hogy elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást széles körűen lefolytatta, a tényállást helytállóan állapította meg, a jogi indokolásával is egyetértett, érdemben helytálló döntést hozott, így az elsőfokú ítéletet a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 253.§ (2) bekezdése alapján helybenhagyta.
- [31] A másodfokú bíróság a fellebbezés kapcsán az alábbiakra kíván rámutatni.
- [32] A Munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (Mt.) 166.§ (1)-(2) bekezdései szerint a munkáltató köteles megtéríteni a munkavállalónak a munkaviszonnyal összefüggésben okozott kárt. Mentesül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy

- a) a kárt az ellenőrzési körén kívül eső olyan körülmény okozta, amelyekkel nem kellett számolnia és nem volt elvárható, hogy a károkozó körülmény bekövetkezését elkerülje, vagy a kárt elhárítsa, vagy
- b) a kárt kizárólag a károsult elháríthatatlan magatartása okozta.

- [33] A munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény (Mvt.) 2.§ (2) bekezdése kimondja, hogy a munkáltató felelős az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményeinek megvalósításáért.
- [34] A munkáltatónak a munkavállalója egészségi állapotában bekövetkezett kárért fennálló felelőssége egyes kérdéseiről szóló 1/2018. (VI.25.) KMK vélemény II/2. pontja kimondja, hogy a munkáltató az ellenőrzési körén belül eső körülmény miatt keletkezett kárt akkor nem köteles megtéríteni, ha bizonyítja, hogy azt kizárólag a károsult elháríthatatlan magatartása okozta.
- [35] A munkavégzés körülményei kapcsán az alperes a fellebbezésében arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság iratellenes megállapításokat tett. Ebben a körben idézte **B.Z.** tanú előadását, aki álláspontja szerint alátámasztotta azon alperesi állítást, miszerint a balesetet megelőzően ténylegesen megtörtént a töltés oldalán a növényzet vágása. Az alperes azonban csak kiragadott **B.Z.** előadásából egy részletet, nem az egész vallomást értékelte. Amint azt az elsőfokú bíróság is rögzítette az ítéletében, **B.Z.** tanú azt is elmondta, hogy amennyiben a felperes az árokban, vagy az árok oldalán ment volna, akkor lábtörés veszélynek lett volna kitéve, karvastagságú csontok heverték a helyszínen. Az árokban nem volt közlekedő út, ott a közlekedés annyira nehézkes volt, hogy oda kellett figyelni, hogy egyáltalán az ember lábon maradjon. Ez is indokolhatta azt, hogy ott ment a felperes, ahol ment, hiszen a munkáját is el kellett végeznie. Ezen megállapítást támasztja alá **M.I.** tanú előadása is, miszerint „A sínek mentén a növényzet nagyon sűrű volt, nem lehetett közlekedni. A felperest is csak a sínek felől tudtuk megközelíteni és a gyomnövények miatt kézzel kézzel adtuk a felperest, hogy a feltalálási helyről elhozzuk, hogy be tudják a mentőautóba helyezni. Fák, bokrok is voltak, ezek ágas-bogasok voltak. Nemcsak növényzet, hanem ezek az ágas-bogas fák is akadályoztak bennünket az előrehaladásban. A felmutatott fényképen ezek nincsenek.” (14. sz. jegyzőkönyv, 4. oldal). A tanú azt is előadta, hogy a fényképen látható helyszín eltér a baleset bekövetkezésének időpontjában vizsgált helyszíntől, mert a gaz 1,20 méter magas volt, a képen pedig alig van gaz.
- [36] Értékelendő a közúti közlekedési baleset helyszínén végzett szemléről készült jegyzőkönyv, mely szerint, a baleset bekövetkezésekor és a szemle végrehajtásakor változatlan viszonyok voltak, azaz ködös, éjszakai látásviszonyok álltak fenn.
- [37] Kiemeli a másodfokú bíróság, hogy az alperes **F.Cs.** tanúvallomásából is csak kiragadott részleteket, amelyekkel a saját álláspontját kívánta alátámasztani. A tanú elmondta azt is, hogy a felperes a baleset bekövetkezésekor a számára kijelölt járőr útvonalon haladt, a baleset itt következett be, tehát a felperes jogszerűen tartózkodott ezen a területen.
- [38] **M.I.** tanúvallomásánál pedig értékelni kell azt a körülményt, hogy a tanú jelen volt a baleset időpontját követően felvett jegyzőkönyvnél, ahol kifejezetten a következőket adta elő, miszerint „Más úton nyomon haladva nem lehetne elvégezni ezt az ellenőrzést”.

- [39] A másodfokú bíróság nem fogadta az alperes által a Budapesti Rendőr-főkapitányság által becsatolt fényképfelvételekre vonatkozó előadást sem. A fényképmellékletek 2014. november 1-jén 19 óra 52 perc és 20 óra 28 perc közötti időpontban készültek. A másodfokú bíróság álláspontja szerint a fényképek alapján nem állapítható meg, hogy a növényzet milyen állapotban volt. A becsatolt bizonyítékok és a tanúk előadása szerint is köd volt aznap, egyébként pedig este történt a baleset, ezért ilyen körülmények között teljeskörűen nem lehet a becsatolt fényképek alapján megállapítani a növényzet kivágása megtörtént-e.
- [40] A munkáltató egyébként nem hivatkozott arra, hogy a kár az ellenőrzési körén kívül következett volna be. Ennek következtében értékelni kellett, hogy a munkáltató meg tett-e mindent, amely alkalmas volt arra, hogy a munkavégzés egészséges és biztonságos követelményének eleget tegyen.
- [41] A Kúria BH.2020.339. számú eseti döntésében kimondta, hogy az Mt. 166.§ (2) bekezdés b) pontja alapján a kártérítési felelősség alóli mentesüléshez két együttes feltétel szükséges, az, hogy a balesetnek egyáltalán ne legyen olyan oka, amely a munkavállaló magatartásán kívül esik és annak oka a munkáltató részéről objektíve elháríthatatlan legyen. Ha ugyanis nem kizárólag a munkavállaló elháríthatatlan magatartása okozta a kárt, vagy a kár oka egyébként nem bizonyítható, nem állapítható meg a kimentési ok bizonyítása, a bizonyításra kötelezett munkáltató részéről.
- [42] Az alperes sem az elsőfokú eljárás során, sem a fellebbezésében nem hivatkozott arra, hogy a megfelelő munkakörülmények biztosítása nem az ő kötelezettsége lett volna. A másodfokú bíróság álláspontja szerint az alperes megalapozatlanul hivatkozott arra, hogy a növényzet karbantartásához szükséges intézkedéseket megtette, mivel azt az eljárás során nem bizonyította ezen állítását, így nem bizonyította azt sem, hogy a megfelelő munkavédelmi rendszert biztosította a munkavállaló részére, mely mulasztásként, hiányossággént értékelendő.
- [43] Kiemeli a másodfokú bíróság, hogy az elsőfokú bíróság több alkalommal felhívta a munkáltatót az irányadó szabályzatok csatolására, valamint nyilatkozattételre, melynek nem tett eleget és ezen hiányt a fellebbezésében sem pótolta. A másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bíróság álláspontjával, miszerint nem volt konkrét és egyértelműen előírt eljárásrend, illetve utasítás arra vonatkozóan, hogy a felperesnek miként kellett volna eljárnia, ha a növényzet, vagy a terep adottságai miatt arra kényszerült, hogy az elsodrasi határon belül haladjon, valamint köd miatt, este rossz látási viszonyok közt végezze a feladatát. A munkáltatónak ugyanis az ellenőrzési körében számolnia kellett az ilyen szabályos munkavégzést akadályozó tényezőkkel, melynek nem tett eleget. A munkáltatónak objektíven lehetősége lett volna, hogy ráhatással bírjon ezen körülmények kialakítására. A Kúria az EBH.2018.M.20. számú eseti döntésében kimondta, hogy az ellenőrzési kör fogalmaként minden olyan objektív tény és körülményt értékelni kell, melynek alakítására a munkáltatónak lehetősége van. Ennek értékelése során a baleset közvetlen okát és a balesethez vezető egész munkafolyamatot vizsgálni kell.
- [44] A másodfokú bíróság álláspontja szerint nem fogadható el az az alperesi álláspont, miszerint a munkavédelmi szabályzat értékelése olyan mélységű szakismereteket kívánt, mellyel a perbíróság

nem rendelkezik. A másodfokú bíróság megítélése szerint az elsőfokú bíróság éppen a jogi végzettsége, illetve szaktudása alapján kellő ismerettel rendelkezik a munkavédelmi szabályzatok értékelésére. Az alperes a fellebbezésében sem jelölt meg olyan irányadó jogszabályi rendelkezéseket, amely alapján a bíróság szakértelem megkérdőjelezhető lett volna, illetve az további képzettséget kívánt volna maga után.

[45] Az alperes a fellebbezésében szintén csak hivatkozott arra, hogy a felperes oktatásban részesült az űrszelvény, az elsodrési határ, valamint a sínek közötti közlekedés szabályairól. Ugyanakkor az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a jelentéstételi kötelezettség konkrét munkáltatói előírása, szabályozása kapcsán a munkavédelmi oktatási anyag 3. oldalán található az erre vonatkozó munkáltatói utasítás. Az elsőfokú bíróság megítélése szerint ez az oktatási anyag különbözött a **K.L.** tanú által per iratanyagának részévé tett oktatási anyagtól és nem bizonyított, hogy a felperesnek mikor került oktatásra, átadásra. Úgyszintén nem került csatolásra a Munkavédelmi Szabályzat VI. fejeztének 1.1. pontjában hivatkozott Szolgálati utasítás, mely a vágányokon történő átjárás szabályairól szól. Ezen hiányosságot sem pótolta az alperes a fellebbezésében, így a másodfokú bíróság álláspontja szerint ezen elsőfokú ítéleti megállapítás is helytálló.

[46] A másodfokú bíróság álláspontja szerint az alperesi álláspont téves azon vonatkozásban is, miszerint a kockázatértékelésnek nem a munkavállalók az elsődleges címzettjei, hanem a cégek munkavédelemmel foglalkozó szakemberei, és vezető tisztségviselői. Az Mvt. 54.§ (2) bekezdése kimondja, hogy a munkáltatónak rendelkeznie kell kockázatértékeléssel, amelyben köteles minőségileg, illetőleg szükség esetén mennyiségileg értékelni a munkavállalók egészségét és biztonságát veszélyeztető kockázatokat.

A (7) bekezdés szerint az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés érdekében a munkáltató köteles

b) rendszeresen meggyőződni arról, hogy a munkakörülmények megfelelnek-e a követelményeknek, a munkavállalók ismerik, illetve megtartják-e a rájuk vonatkozó rendelkezéseket.

c) a munkavégzés körülményeihez igazodó, illetve az azzal összefüggő veszélyek figyelembevételével megfelelő munkaeszközt biztosítani a munkavállalók részére.

e) a tudomására jutott rendellenességek, illetve a munka egészségét nem veszélyeztető és biztonságos végzésével kapcsolatos bejelentést haladéktalanul kivizsgálni, a szükséges intézkedéseket megtenni, az érintetteket értesíteni.

A (9) bekezdés szerint a munkáltató a kockázatértékelést követően, annak megállapításait figyelembevételével a feltárt kockázatok kezelése során határozza meg a védekezés leghatékonyabb módját, a kollektív műszaki egyéni védelem módozatait, illetve az alkalmazandó szervezési és egészségügyi megelőzési intézkedéseket.

[47] A másodfokú bíróság álláspontja szerint, a fenti jogszabályi rendelkezések alapján nem fogadható el az alperes azon álláspontja, miszerint a munkavédelmi kockázat vonatkozásában kizárólag a cégek, illetve a munkavédelemmel foglalkozó szakemberek és vezető tisztségviselők a címzettek. A munkavédelmi kockázatértékelésről, illetve a munkavédelmi kockázatokról a munkavállalóknak is tudomást kell szerezniük.

- [48] Megalapozatlan az alperesnek a helyszíni szemlére vonatkozó bizonyítási indítványa, egyrésről a baleset óta több év eltelt, azt már nem lehet megállapítani, hogy a baleset bekövetkezésekor volt-e váltó, vagy a töltés felső szélén a gyalogos közlekedés lehetősége biztosított volt-e az elsodrési határon kívül. A balesetkori látási viszonyok rekonstruálása szintén nem lehetséges. Megjegyzí a másodfokú bíróság, hogy az alperesnek lehetősége lett volna arra, hogy nyilatkozzon, hogy az adott helyszínen volt-e váltó, figyelemmel arra, hogy a becsatolt F/1.számú jelzésű utasítás szerint a váltók számmal rendelkeztek. Így pl. a 2.11.1. szerint „A váltót kitérő állásban lezáró kulcsra négyzet alakú táblára kell erősíteni, amelyen a váltó számán kívül K betű van feltüntetve. Az átszelési váltók váltózár kulcsának tábláján az E betű, illetve K betű előtt fel kell tüntetni a főírányt jelző F, illetve a mellékírányt jelző M betűt is.”. Az alperesnek a lefolytatott bizonyítási eljárás során lehetősége lett volna, hogy nyilatkozzon arról, hogy a baleset helyszínének időpontjában volt-e váltó a helyszínen és annak mi volt a száma. A munkáltató azonban ilyen nyilatkozatot nem tett. A fentiek alapján már nincs relevanciája a helyszíni szemle elrendelésének.
- [49] A másodfokú bíróság álláspontja szerint megalapozatlan az alperes kármegosztásra vonatkozó hivatkozása is. Az Mt. 167.§ (1) bekezdése szerint a munkáltató kártérítési felelőssége a teljes kárösszegre vonatkozóan áll fenn. A kár vagy egy részének a megfizetése alól mentesül, ha bizonyítja, hogy:
- a) a károkozás idején nem volt előrelátható, vagy a kárt részben a munkavállaló vétkes magatartása okozta, vagy
 - c) a kár vagy egy része abból származott, hogy a munkavállaló kárenyhítési kötelezettségének nem tett eleget.
- [50] A jelen esetben az alperes a kármegosztás vonatkozásában a munkavállaló magatartására hivatkozott, miszerint ismernie kellett a munkavégzéséből fakadó kockázatokat a vasúti pálya melletti közlekedés szabályait, a vágányon való párhuzamos közlekedés vonatkozásában pedig oktatásban részesült.
- [51] A másodfokú bíróság megítélése szerint, illetve az irányadó bírói gyakorlat figyelembevételével kármegosztásnak csak abban az esetben van helye, amennyiben a kárt részben a munkavállaló vétkes magatartása okozta. A munkavállaló vétkes magatartását a munkáltatónak kell bizonyítania, mely jelen esetben nem történt meg. A munkáltató csak akkor nem felel a kárért, ha az a munkavállaló vétkes magatartásának a következménye. Az alperes azonban nem bizonyította, hogy a felperes vétkes magatartása közrehatott-e a kár bekövetkezésében, vagy annak egy részében, ennek következtében kármegosztásnak nincs helye, a munkáltató felelőssége 100 %-ig fennáll a kár bekövetkezéséért. Mindezeket túl egységes a bírói gyakorlat annak vonatkozásában, hogy a nem vagyoni kártérítés összegének megállapításakor kármegosztást nem lehet alkalmazni (BH.2009.123.).
- [52] A másodfokú bíróság álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a sérelemdíj összegét megfelelő mértékben állapította meg, az nem tekinthető eltúlzottnak. Az elsőfokú bíróság ennek során a mérlegelés szempontjait is helytállóan állapította meg. Az alperes hivatkozott a BH.2009.123. számú jogesetre, ahol 24 éves korban 67 %-os munkaképesség-csökkenést okozó munkahelyi

balesetnél 25-75%-os kármegosztást alkalmazott a bíróság és 7.000.000 forintban marasztalta a munkáltatót. A másodfokú bíróság rámutat arra, hogy a hivatkozott döntvény 2009. évben született, mintegy 12 évvel ezelőtt. Az azóta eltelt időszakot is figyelembe véve, az idő múlására tekintettel magasabb összegű kártérítés megállapítása indokolt. A munkaképesség csökkenésének mértéke is jóval magasabb a jelen esetben, a kúriai határozatban szereplő esetben az 67 %-os volt, míg jelen esetben 85%-os. A felperes a baleset bekövetkeztekor 49 éves volt, ebben az időpontban még éltek a szülei, azonban időközben elhaláloztak. Az elsőfokú bíróság által értékelt szempontokon túl figyelembe kell venni, hogy egyedülálló, magára hagyatva él a mindennapi életét és a bekövetkezett egészségkárosodással egyedül kell megküzdnie. Figyelemmel arra, hogy a baleseti egészségkárosodás folytán mindössze 15 %-os a munkaképessége, gyakorlatilag nincs esélye arra, hogy valahol is elhelyezkedjen. A másodfokú bíróság álláspontja szerint 10.000.000 forint összegű sérelemdíj az az összeg, amellyel a bekövetkezett károsodást kompenzálni lehet. A Kúria BH.2019.268. számú eseti döntésében kimondta, hogy a sérelemdíj egyik funkciója az okozott hátrány kompenzációjaként a jogsértő és a személyiségi jogában sértett személy relációjában kifejezett anyagi kárpótlás, másrészt a magánjogi büntetés a hasonló jogsértések megelőzése érdekében.

- [53] Az alperes a fellebbezésében nem adta indokát annak, hogy milyen okból kellett volna a felperes terhére értékelni, hogy a mozdony szélén látható a vérnyoma. A másodfokú bíróság álláspontja szerint az alperes által előadott ezen körülmény nem releváns a jogvita elbírálása szempontjából, mivel tény, hogy a mozdony elütötte a felperest, így nyilvánvalóan véres lett.
- [54] A beavatkozó az alperesi fellebbezéshez kapcsolódó előkészítő iratában arra hivatkozott, hogy a kereseti kérelem 16.000.000 forint követelésről szól, míg az ítélet 10.000.000 forint megfizetésére kötelezte az alperest, de nem rendelkezett további kereseti kérelemről, így azt el sem utasította. A jelen perben azonban a felperes 10.000.000 forint sérelemdíj megfizetésére irányuló kereseti kérelmet terjesztett elő, melyről döntött az elsőfokú bíróság, ezért az ítélet kiegészítésének nem volt helye.

Záró rész

- [55] A másodfokú bíróság a pereszes alperest a Pp. 78.§ (1) bekezdése alapján kötelezte másodfokú perköltség viselésére, melynek mértékéről a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3.§ (5) bekezdése alapján határozott meg.
- [56] A fellebbezési illetéket az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 46.§ (1) bekezdése alapján állapította meg.
- [57] Az ítélet elleni fellebbezés lehetőségét a Pp. 233.§-a zárja ki.

Budapest, 2021. január 26.

. Vajas Sándor s.k.

dr. Kovács Edit s.k.

dr. Kulisity Mária s.k.

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró